

8 січня 1989 року.

До 175-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка

І БУВ ЛИСТОПАД...

Він їхав на перекладних, поштовим трактом, зі сторони Острога. По тій Берездівській, що простувала біля мальовничих берегів Корчика. Руїни замку виднілися здалеку. Погляд ковзав по тихих хатках, зупинився на новобудові. «Миколаївська церква», — пояснили перехожі. А похмурі руїни манили до себе.

Була глибока осінь, листопадова круговерть вижовтувала береги ріки, а замок чорнів над ними. Вже потім у повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали» автор писав: «На полях Волини и Подолии вы часто любуетесь живописными развалинами древних массивных замков и палат, некогда великолепных, как например, в Остроге или Корце. В Корце даже церковь, хранилище бальзамированных трупов фамилии графов Корецких, сама собою в развалину превратилась. Что же говорят? О чем свидетельствуют эти угрюмые свидетели прошлого? О деспотизме и рабстве! О хлопах и магнатах!».

Його рука художника не могла не відчутти потягу до пензля. І як хочеться вірити, що були, були малюнки! Бо ж бачив він і Воскресенський жіночий монастир, ще стояв тоді костел святого Антонія. І Троїцький монастир, хоч і перебував тоді у військовому відомстві.

А у дорожній течці вже були замальовки Почаєва, цілі паки списаних аркушів члена Київської археографічної комісії. У них — народ, його слово, значі. І горе людське, і сумні українські пісні.

П. Я. Лещенко у моно-

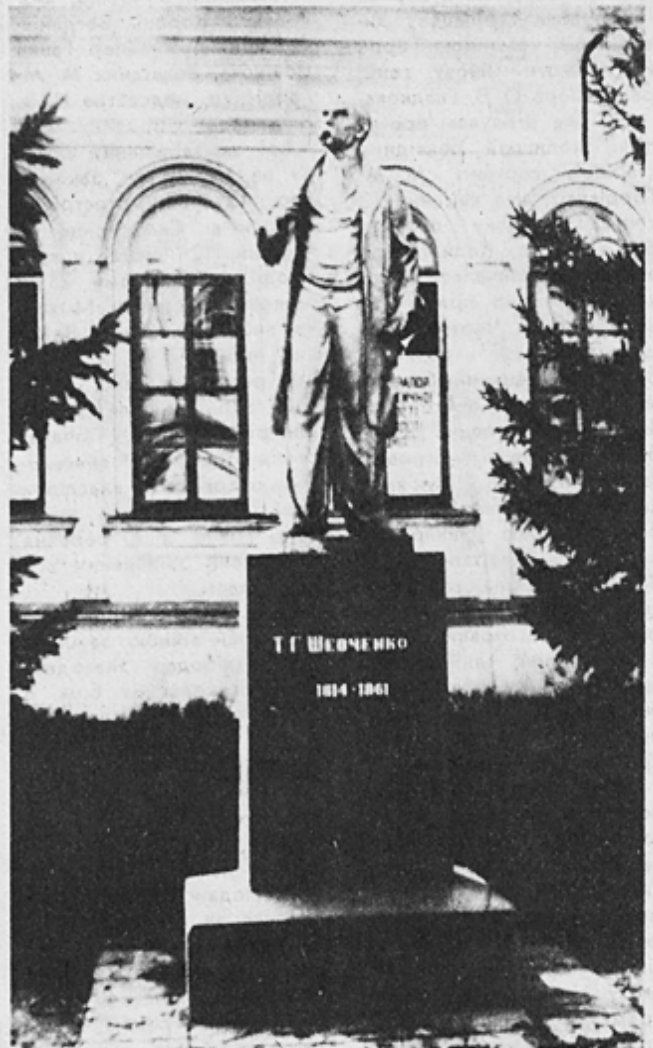
графії «Літературне краєзнавство в школі» зазначає: «Т. Г. Шевченко зібрав на Ровенщині величезний археологічний, етнографічний, історичний, фольклорний матеріал, зробив малюнки визначних місць, зокрема Случа, Корецького замку. На жаль, все це загинуло. Чиновники з комісії, дізнавшись, що Шевченко заарештований, знищили, мабуть, його багаті і різноманітні записи».

А осінній Корчик відзвонював чистою водою, хлюпаючи в береги. І тихе містечко немовби заммерло по обидва боки ріки. Чорнів міст дерев'яними палями, і лише журливий дзвін церкви тихо линув над берегами. І шуміли останнім листом дерева, поволі брали в кільце руїни замку, що дивився на світ пустими проваллями бійниць та вікон. Пожежа не помилувала будівлю. Таким і залишилася він у пам'яті його — чорним, непривітним.

У далекому Кос-Аралі, серед непривітних пісків, згадував Корець, як не йшли з думки і Острів та Пляшева. І стали віршем «Ой, чого ти почорніло, зеленес поле». А ще ж був і «Варнак», де знову ж про наш край: ...Води чимало

Із Ікви в (Стир) уткло... Над Іквою було село, У тім селі на безталання Та на погибіль виріс я.

Попереду знову простягалась дорога. І, оглядаючись, бачив, як поволі тоне у мареві невеличке містечко. Ще деякий час видніли шпиль церкви, а потім і вони розтанули у просторі. Доля визначила:

Київ, арешт, заслання до пісків Кос-Аралу. І п'ятнадцять літ життя того, про якого Іван Франко сказав: «Він є ніби великим факелом з українського вогню, який світиться самим ясним і самим чистим вогнем європейського прогресу...»

Ю. СЕРГІЄНКО,
голова районного літоб'єднання «Первоцвіт».

На фото: пам'ятник Т. Г. Шевченку в Корці; внизу: меморіальна дошка на приміщенні районної мавсової бібліотеки.

